

EUROPEAN SMALL ISLANDS FEDERATION
Föreningar från Sverige, Finland,
Danmark, Irland, Skottland, Frankrike,
Estland, Italien, Grekland och Åland.

Den vackra byn Tobermory på ön Mull.

Årsmöte i Skottland

Den 20 september höll ESIN sitt tolfte årsmöte på ön Mull, i Inre Hebriderna i Skottland.

Till mötet kom representanter från Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Sverige, Åland och från värdlandet Skottland. Dessutom deltog ett kanske blivande medlemsland, England, med en deltagare från Scilly Isles vid Englands sydvästra hörn.

Sekretariatet till Danmark

ESIN:s styrelse blev i stort oförändrad med omval av ordförande Bengt Almkvist. Ny som vice ordförande blev Camille Dressler, fransyskan som bor i Skottland och behärskar båda språken lika bra.

Sverige sköter också kassörskapet. Nytt från 2012 är att Danmark åtog sig att hålla sekretariatet genom Sammanslutningen för Danska Småöar och Lise Thillemann Sørensen där. Ändringen innebär också att Åland med Christian Pleijel åtog sig att administrera den nya hemsidan <http://europeansmallislands.com>

Stor gästfrihet

De skotska värdarna var mycket gästfria och visade med stolthet upp sin ö. Vi som var med fick se ett nybyggt "community centre", ett lokalt slakteri, utbyggd minivattenkraft, nybyggt modernt kabbageri och mycket mera. Det blev även en vacker rundtur på

ön med storslaget landskap och besök på det mytiska 1400 år gamla klostret på ön Iona.

Mest minnesrikt var kanske ändå det gästfria mötet med lektioner i skotsk dans och gaeliska språket, musik, story telling, god mat och en dram från det lokala destilleriet. Till final spelade skottarnas ordförande Sandy Brunton säckpipa iklädd full traditionell mundering.

Bengt Almkvist

Mer om Skottland blir det på kommande sidor. Det är texter från Lennart Andersson, Bengt Almkvist och Eva Widlund som har mixats samman med bilder från Evas kamera.

I mitten ser vi en trio bestående av avgående vice ordförande Bruno Nuory, Frankrike, ny vice ordförande Camille Dressler, Skottland och ordförande Bengt Almkvist, Sverige. Till vänster ser vi webmaster Christian Pleijel, Åland och till höger Lise Thilleman Sørensen, sekretariatet i Danmark.

BBC var på plats och här interjuvas ESIN:s ordförande Bengt Almqvist.

Ö-konferens kring Förnybara resurser

Fredagen den 21 september hölls en konferens om förnybar energi på ön Mull i Skottland. Här deltog alla ESIN-deltagarna, lokala öbor, representanter från andra öar i Skottland, EU-parlamentariker, minister från den skotska regeringen med flera.

I anslutning till ESIN:s årsmöte hölls en konferens kring förnyelsebara resurser där öarnas möjligheter inför framtiden lyftes fram.

Konferensen som hölls i Craignure Hall på Mull, var mycket välbesökt med bevakning av journalister och ett TV-team från BBC. Bland deltagarna fanns också ett flertal politiker med lokala, regionala, nationella och internationella uppdrag. Bland andra deltog ledamoten av EU-parlamentet, Alyn Smith, den brittiska parlamentsledamoten Alan Reid samt Mike MacKenzie och Michael Russell från det skotska parlamentet som får allt mer att säga till om i Skottland.

Konferensen handlade mycket om att bryta det dödläge som man känner hindrar utvecklingen på öarna att delta i utbyggnaden av förnyelsebara energiresurser. Det kan handla om dåliga elnät, snåriga statsstöddregler, brist på finansiering och onödigt krånglig EU-byråkrati.

I debatten gjordes många jämförelser med hur det fungerar i olika EU-länder. Bland exempel som lyftes fram fanns att man på Irland ställer ökade krav på el-bolagen för att få tillgång till el-nätet, vilket har gett konsumenterna ökat inflytande. Från Finland och Sverige finns exempel på betydelsen av undantag från statsstödsreglerna för att gynna glest befolkade regioner.

Det var god uppslutning på den stora ö-konferensen som avslutade dagarna i Skottland.

Huvudtalaren Alyn Smith

Konferensens huvudtalare var ledamoten Alyn Smith från EU parlamentet. Han är en av initiativtagarna till den interparlamentariska "grupp 174" som finns där.

Alyn gjorde en översikt över bakgrunden till artikel 174 i Lissabonfördraget. I en sammanfattning konstaterade han att denna artikel nu

är en del av EU:s lagstiftning. Det framgår tydligt att EU nu på olika vis skall ta särskild hänsyn till befolkningen på öar, i bergsområden

och i glest befolkade områden. Detta gäller inte minst i tider av ny programperiod med EU-stöd. Så nu handlar det om att se till att artikel 174 blir verklighet.

Alyn Smith betonade att det gäller att arbeta tillsammans för att ta fram en strategi för ekonomisk och social utveckling i de områden artikeln omfattar. Först då kan de skotska öarna och alla öar i Europa få sin rätta uppmärksamhet inom EU.

Det blev givetvis stora applåder när Alyn Smith lovade att hjälpa ESIN i arbetet med att öppna dörrar inom EU, för att gynna utvecklingen på öarna. En direkt utmaning blev det också med ett handslag på att ESIN nu ska förse honom och ledamöterna inom Intergroup 174, med argument och konkreta förslag.

Engagerande samtal i olika workshops. Här ser vi Anette Larm Johansson i samtal med John Walsh från Irland och Alastair Flemming från Skottland.

Helene Hennings, rektor från danska ön Anholt åkte hem fylld av inspiration och idéer om hur Anholt kan utvecklas.

Höga energimål

Mike Mackenzie MSP, minister i den skotska regeringen, presenterade Skottlands satsningar på förnybar energi. Deras mål är kraftigt satta. Redan 2020 vill man att Skottlands energiförsörjning skall bestå av förnybar energi till 100 %, och det mesta skall komma från vindkraften.

Vindkraft

Idag har man 850 vindkraftverk byggda och målet till 2020 är 3200. Skottland har alla förutsättningar när det gäller områden för vindkraft, höga berg med lite bebyggelse och skogs- eller jordbruk. Skogen är planterad och inte särskilt välkött. Planteringarna gjordes under krigen för att garantera virkesbehovet.

Men liksom i Sverige möter vindkraftsparkerna på hårt motstånd. Under konferensen var det flera deltagare som visserligen stödde ambitionerna på den förnybara energin, men ifrågasatte regeringens planer som bland annat innehåller även öppnande av nya kolgruvor. Mike Mackenzie försvarade sig med att man måste ha energi under övergångsperioden. Idag täcker vindkraftsparkerna 97 km² och beräknas bli 386 km² när det är helt utbyggt, detta innebär nästan 10% av Skottlands skogsareal.

Det finns också en organisation mot vindkraftsatsningarna. Linda Holt heter taleskvinnan för denna organisation och hon framhåller att dessa satsningar på att bygga stora parker av vindkraft, kan stöta på patrull om förslagen kommer upp i domstolar. En expertpanel i England fastslog

för en tid sedan att skogarna även i fortsättningen skall vara i offentlig ägo och inte säljas ut till privata vindkraftsföretag.

ESIN-samarbetet har också lett till ett gemensamt projekt mellan Danmark och Irland kring vindkraft, IRDA Energy. Exempelen på hur de lokala samhällena kan gynnas av sådana projekt väckte stort intresse.

I ett större sammanhang för alla öar inom EU finns initiativet IslePact. På konferensen redovisade man hur öar kan visa vägen till innovativ utveckling för att minska utsläppen men också samtidigt gynna utvecklingen i små samhällen. Exempelen man visade kom från Western Isles.

Felix Wight, från Community Energy Scotland, höll dock upp ett varningens finger för att öbornas agenda inte nödvändigtvis är samma som bolagen som arbetar med förnybar energi. Det är inte alltid de mer storskaliga initiativen som är de mest framgångsrika för öarna. Det var uppenbart för alla att det finns en hel del frågetecken kvar kring myndigheternas roll. För de skotska öarna handlade det mycket om att dåligt utbyggda elnät hindrar utvecklingen med ny teknik.

Inte bara vindkraft

I olika presentationer fick vi under konferensen även höra om olika förnybara energialternativ. Det handlade om allt från alger som bas för biobränsle, genom företaget Biomara, om CO₂ besparingar i ett projekt från Westray, om vattenkraftprojekt på Mull och om vindkraft med exempel från Tiree.

Från Orkneyöarna visade man på olika satsningar av våg-, vind- och tidvattenkraftverk. Här bygger man nu upp ett center för att testa olika produkter för våg- och tidvattenanläggningar. *Se deras hemsida*

<http://www.orkneymarinerenewables.co.uk/>

Sammanfattningsvis blev man imponerad av den energiska satsningen på den förnybara energin, att på så kort tid som åtta år, klara av att ställa om till 100 % förnybar energi. Problemen som skottarna brottas med, känner vi också igen här hemma, vindkraftens etablering och nätägarnas problem med att ta emot egenproducerad el. Energin entusiasterna hade, den tog vi dock med oss hem.

Lyckad konferens

Det var många nöjda deltagare som reste hem efter lyckade dagar på Mull. Det kändes tydligt att det finns en ny energi i ESIN-samarbetet. Även politikerna var imponerade. Mike Russell, MSP, sade att konferensen visat honom vad öbor kan åstadkomma när de samlas. Han till och med utlovade framtida stöd till värdforeningen The Scottish Islands Federation för deras arbete och deras engagemang, inte minst inom ESIN på Europainivå.

Helene Hennings, från ön Anholt i Danmark, gav uttryck för det när hon sa att hon blev väldigt inspirerad av diskussionerna och idéerna. Hon såg det stora värdet i att föra samman Europas öbor och hon åkte hem fylld av inspiration och idéer om hur Anholt kan utvecklas.

ESIN:s medlemmar antog på årsmötet på Mull följande resolution.

Transporter

Alla öarna behöver fungerande reguljära transportsystem till fastlandet året runt. ESIN skall arbeta mot beslutsfattare för att få denna grundläggande rättighet att fungera. Det är oacceptabelt att isolera bräckliga ö-samhällen ytterligare genom att neka denna service.

Uthållig utveckling

ESIN skall stödja och stimulera ö-samhällena hos medlemmarna att utveckla en grön ekonomi på öarna. Med gemensamma ansträngningar ska ESIN erbjuda utbyte av erfarenheter mellan de små öarna. Utveckling av förnybar energi på öarna innebär en stor möjlighet för ö-samhällenas långsiktiga ekonomiska utveckling.

Kontakt med EU

ESIN ska arbeta med EU:s institutioner och politiker i de frågor som påverkar ö-samhällena. Besluten på EU-nivå skall ö-säkras. Ett viktigt led i detta är att arbeta närmare med EU-parlamentets intergroup 174 och ge dem konkreta förslag till åtgärder.

Utveckling av samarbete inom ESIN

ESIN har bildat en arbetsgrupp för att stimulera utbytet bland ungdomar. I gruppen ingår John Walsh från Irland, Bruno Nuory från Frankrike och Camille Dressler från Skottland.

En valberedning utsågs med Dorthe Winther från Danmark, John Walsh, Irland och Tiina Johansson, Finland.

Christian Pleijel, Åland utsågs till project manager. Han utsågs även till webmaster för nya hemsidan

<http://europeansmallislands.com/>

Från november 2012 flyttar ESIN sekretariatet till Danmark, med adress:

Strynø Brovej 12, Strynø
DK-5900 Rudkøbing
Tlf. +45- 62 51 39 93

Creich Hall är byns gemensamma hus och det var här de flesta bodde och där ESIN-mötet hölls. Kvällen bjöd på såväl lokal mat som lokala kulturinslag, till exempel så kom några kördeltagare förbi på väg till en repetition och en lärare kom dit med två flöjtspelande barn.

”Brochan lom tana lom, brocham lom na sùghain
Lektioner i dans och gaeliska bjöds det också på.

Den starkaste upplevelsen var nog ändå när vi började höra trummorna och in kom Sandy och Ann med två män som spelade på säckpipor. Mer skotskt än så kan det inte bli!

Familjeföretag med många strängar på sin lyra

Vid ett studiebesök på norra delen av Mull fick vi se ett helt nybyggt bageri. Det enda i världen som drivs genom vedeldning (flis). Idag har alla bagerier eldrivna ugnar som är mycket energislukande. Detta bageri, familjeägt, har satsat på en flispanna som hettar upp en olja till 250° och som cirkulerar i ugnarna. Bageriet har femton anställda och kan producera 15 000 kakor i timman, helt organiska. Fem olika sorter glutenfria kakor gör de också, konstaterade vi som inte tål gluten. Kakorna exporteras över stora delar av Europa, dock i liten skala till Sverige – än! Dessutom har man ett eget vattenkraftverk som producerar 320 KW, och klarar förutom bageriet även energin till jordbruket och ett Ostmejeri, samt ett antal fastigheter.

Familjen Reade som består av mor och far samt deras fyra söner och deras mark, har en unik industri på Isle of Mull. Det är den enda mjölkgården, som förutom att de levererar färsk mjölk till ön också har en enorm ostproduktion. Det är en stor satsning på en ö med stora transportproblem. Bageriet exporterar 90 % av sina organiska kakor, och märkligt nog importerar de också alla ingredienser till kakorna. En av bröderna äger och driver ett hotell nere i byn Tobermory. Eget vattenkraftverk och vindkraft kompletterar gården. Här kan man tala om ett riktigt familjeföretag.

Mycket nöjda efter innehållsrika dagar reste den svenska truppen hem igen.

Eva Widlund

Till vänster far och mor Reade, fortfarande aktiva i verksamheten på gården, som ligger i ett vackert landskap på norra delen av ön. Både osten och kakorna har fått pris av böga digniteter. Osten vann priset "Bästa osten 2011" och kakorna har erhållit massor av priser. Kakorna packas två och två i varje påse och har en hållbarhet på 20 dagar. Satsningen riktar sig på barer och bensinstationer.

Besöket på gården gav inspiration och minnen för livet!

